

Резолуција V Конгреса инжењера и техничара Југославије одржаног од 2 до 4 марта 1960 године у Љубљани

Пети конгрес инжењера и техничара Југославије, размотривши извјештај о раду у периоду између два конгреса и конгресне реферате, ослањајући се на мисли изложене у писму Претсједника Републике, а послеје свестране дискусије, констатује:

— да се активност инжењера и техничара и свих организација Савеза инжењера и техничара у времену између два конгреса успјешно одвијала на задацима које је пред њих поставила социјалистичка изградња наше земље. Надахнути радом и одлукама VI и VII Конгреса Савеза комуниста и IV Конгреса Социјалистичког савеза радног народа Југославије, а извршавајући одлуке IV Конгреса инжењера и техничара, инжењери и техничари су, заједно са осталим трудбеницима земље, самопријегорно и најактивније учествовали у општим напорима за даљу социјалистичку изградњу. Прегнућа свих радних људи наше земље уродила су изванредним плодовима. Петогодишњи план развитака привреде од 1957-1961 године биће извршен до краја 1960 године. Значајни дио инжењера и техничара и њихових организација у постигнутим успјесима, нарочито у високом темпу индустријске и пољопривредне производње, добио је своје признање и од стране најодговорнијих друштвено — политичких фактора, што ће служити као пострек за њихову даљу активност;

— да се V Конгрес инжењера и техничара одржава у времену када наша земља билијежи нарочито значајне успјехе у подизању производних снага, а посебно у проширењу техничке опремљености рада у оквиру система радничке и комуналне самоуправе;

— да наша земља данас већ располаже снажном основом за још бржи технички, привредни и друштвени напредак, који у наредном периоду траже шири развој научно истраживачког рада у свим областима, изналажење нових и оригиналних технолошких поступака и непосредније и брже увођење у производну праксу нових тековина науке и технике остварених код нас и у свијету;

— да су се организације инжењера и техничара Југославије већ афирмисале као значајан друштвени фактор и дио организованих друштвених снага, које носе социјалистичку изградњу земље;

— да су се инжењери и техничари масовно укључили у рад органа друштвене самоуправе и да су организације инжењера и техничара спремне и способне да прихвате још обилније и значајније задатке;

— да развојна перспектива, а конкретно потреба сталног освајања нових производа, шири примјена механизације и аутоматизације технолошких процеса, увођење електронске и нуклеарне технике у производну праксу и већи размах научно — истраживачког

рада, траже знатно ефикасније у-савршавање постојећих и ствара-ње нових инжињерско — технич-ких кадрова оспособљених за да-ље развијање науке и технике у условима научно — технолошке револуције која је и у нашој зем-љи започела.

У вези са наведеним чињеница-ма, политичко — економским ци-љевима и крупним техничким за-дацима, које треба испунити у периоду наредног Петогодишњег плана, а који се поклапа са раз-добљем између овог и следећег конгреса инжињера и техничара, Конгрес пред све инжињере и тех-ничаре и све организације постав-ља следеће задатке:

1

Ускладити организационе форме Савеза инжињера и техничара Ју-гославије са достигнућим степеном развита друштвене заједнице. Неодложно и систематски радити на оснивању и јачању локалних организација у свим срезovima и у оним општинама, гдје за то има услова и то како јединствених ор-ганизација свих струка, тако и подружница сваке поједине стру-ке уз стално обухватање све већег броја чланова у организације. У томе тражити активну помоћ и сарађивати са политичким ор-ганизацијама и органима надлежне власти у срезovima и општинама.

Локалне организације инжиње-ра и техничара треба да пружају сталну и организовану помоћ на-родним властима и органима управе и да покрећу иницијативу за рјешавање активних проблема у области привреде, комуналних по-слова, школства и образовања. О-не треба да буду најистакнутији сарадници приликом постављања смјерница и задатака комплексног перспективног развоја локалних заједница и да се боре за њихово извршење.

Стручни савези ће своју органи-зацију и рад постепено да прила-годе *новој организационој* струк-тури Савеза инжињера и технича-ра Југославије и да пруже све-страну помоћ у оснивању и јача-

њу општинских односно среских подружница као основних органи-зација Савеза.

Републички савез ће водити бри-гу о неодложном оснивању једин-ствених организација у свим сре-зовима и у оним општинама где зато постоје услови и да пруже друштву и помоћ за самосталну активност тих организација у из-вршењу посебних задатака које ће пред њих поставити локалне за-једнице.

У циљу што ширег укључивања инжињера и техничара, нарочито младих, у наше организације и развијање њихове активности, ло-калне организације инжињера и техничара треба да проширују стручни и друштвени рад, да ства-рају специјализоване стручне гру-пе за проучавање појединих проб-лема, да што интензивније раде на стручном усавршавању инже-њера и техничара и да развијају друштвени живот својих чланова.

Организације инжињера и тех-ничара треба да раде на стручном уздизању не само својих чланова, него да се иницијативно и органи-зовано укључе у разне облике ма-совног техничког образовања, ко-ји су у програму политичких и друштвених организација.

Полазећи од чињенице да се си-стем образовања стручних кадрова може успјешно изградити само уз стално и активно учешће инжење-ра и техничара и њихових органи-зација, Конгрес подвлачи да спро-вођење у живот новог система школског и ваншколског образова-ња стручних кадрова захтијева по-себне напоре свих наших органи-зација. Наставни програми свих врста школа и методе наставе и школске праксе треба да буду предмет сталне бриге наших ор-ганизација. Тада објезбеђење утицаја на правилно рјешавање ових проб-лема наше организације захтије-ваће да преко својих претставника учествују у раду органа друштве-ног управљања у школама, у ко-мисијама, које расправљају ова пи-тања и уопште у форумима који су одговорни за стручно образовање.

Убрзање темпа пораста продуктивности рада у свим привредним областима треба да је стална брига инжењера и техничара и њихових организација. При томе посветити нарочиту пажњу оном повећању продуктивности које зависи од субјективних фактора и услова, прије свега од комплексног награђивања и рационалних форми организације рада и пословања предузећа. У том процесу остварити најтежњу сарадњу са производним организацијама, синдикатима, органима управе и коморама, стручним удружењима и са другим факторима на рјешавању организационих питања предузећа и проблематике награђивања по јединици производа путем обрачуна по економским јединицама. Инжењери и техничари и наше организације треба такође да буду иницијатори за оснивање одговарајућих служби и за унапређење организације рада и пословање привредних предузећа у оквиру привредних организација или њихових пословних удружења односно да постигу удружења на овој бази.

Конгрес ставља у задатак Централном одбору да током 1961 године организује савјетовање о стручној штампи с циљем да се избјегну сувишна издавања и паралелни часописи, да се усклади обим стручне штампе по струкама и осигурању публикације које недостају како би се повећала улога стручне штампе у стручном и научном усавршавању инжењерско-техничких кадрова.

Претсједништво ЦИТЈ ће заједно са органима који о томе одлучују размотрити који од задатака, који се данас налазе у надлежност органа државне управе или других органа, могу да се пренесу на Савез инжењера и техничара.

Конгрес усваја реферат „Виши облици организације производње у

индустрији“, обавезује Претсједништво Централног одбора да среди материјале Комисије која је размотрила овај реферат и да га у погодном облику достави организацијама Савеза, чланству и заинтересованим форумима.

Конгрес при томе нарочито указује на сљедећа питања и проблеме:

— у знатном броју наших индустријских предузећа извршена је већ подјела рада на бази индустријског начина производње. Међутим, оваква подјела рада да би дала одговарајуће ефекте, тражи даље унапређивање производње примјеном нових форми организације у правцу специјализације и других развијених облика организације производње и пословног удружења;

— за развијање виших облика сарадње међу предузећима основну сметњу данас чини њихов различити стручни и организациони ниво. Локалне организације инжењера и техничара треба да учине максималне напоре у помагању одговарајућих фактора при укључивању ових разлика и бржем подизању стручног и организационог нивоу предузећа, нарочито мањих;

— да би органи радничког самоуправљања могли да развијају нове облике, организације производње потребно је да инжењери и техничари проналазе и пруже све видове помоћи који би у нашим предузећима створили најповољније услове за реализацију и развијање виших облика производње;

— успон наше индустрије омогућује знатно бржу специјализацију предузећа. Да би инжењери и техничари у тим условима одговорили задацима потребно је да се оријентишу на своју сопствену специјализацију. Према томе, у наредном периоду неопходно је створити погодне услове за специјализацију инжењера и техничара;

— један од важних основа за пословно удруживање треба да буде и заједнички научно — истраживачки рад и унапређење, производње при чему расположиви инжењерско-технички кадар мо-

же бити много боље искоришћен заједнички за више предузећа;

— територијалне организације инжењера и техничара треба да дају иницијативу и да помажу при изради економских образложења производње нарочито између мањих и средњих предузећа;

— инжењери и техничари треба да укажу на техничке и друге предности производне сарадње и да обезбиједе што рационалнију организацију заједничког пословања.

6

У циљу даљег развоја и унапређења грађевинарства имајући у виду поставке реферата „Основна питања и смернице развоја, унапређења и индустријализације грађевинарства“ и дискусију на Конгресу, као и закључке Другог конгреса Савеза грађевинарских инжењера и техничара, Конгрес истиче као најбитније следеће:

— грађевинарству, преко кога се остварује више од 50% наших укупних инвестиција, а у чији се развој досада инвестирало само око 3% од укупних привредних инвестиција годишње, треба створити нове материјалне и друге услове за његов знатно бржи развој у правцу индустријализације, како не би постало кочница нашем даљем техничком и економском развоју и подизању животног стандарда радних људи;

— садашње и перспективне потребе налажу, да се грађевинарство у цјелини почне развијати знатно бржим темпом примјеном индустријских поступака у свим врстама и фазама његове дјелатности, а нарочито у станбеној изградњи, како би могло одговорити обимним, разноврсним и сложеним задацима, које наша заједница пред њега поставља. Веома је битно да развој и унапређење грађевинарства постане ствар чисте наше заједнице и свих политичких и друштвених фактора;

— брзи пораст обима грађевинских радова, који се предвиђају у ближој и даљој перспективи, а који ће захтијевати вишеструко повећање грађевинских капацитета свих врста, налаже неодложну

потребу убрзаног инвестирања, у ову привредну област. Ради тога, мјере за развој грађевинарства треба да буду у непосредној зависности од обима и структуре предвиђених инвестиција за подизање грађевинских објеката;

— грађевинарству, као и свакој другој привредној области, неопходна је јасно обиљежена перспектива за дужи рок, као и што већа стабилност у погледу задатака и запослености, па те основне предуслове треба остварити, одговарајућом методологијом привредног планирања и политиком финансирања инвестиција;

— пројектовање треба да буде усклађено са друштвеним потребама и нашим могућностима, да одговара економској оправданости, квалитету, техничкој актуелности, инвентивности и темељитости. Зато је потребно унапређивати постојеће и проналазити нове форме пројектовања. Такође је нужно дефинисати одговорност, дужности и права пројектних организација и пројектаната у свим струкама и створити могућности да се за све струке или гране оснивају специјализоване пројектне организације. Инжењери и техничари у овим организацијама треба стално да теже за примјеном стандардних грађевинских елемената и модуларног система, мера и зградарству;

— из ових разлога тражи се и очекује од осталих привредних грана и инжењера и техничара свих струка, тјешња сарадња на дјелу модернизације и брзог унапређења грађевинарства, а прије свега тјешња сарадња грађевинарства са машиноградњом на усвајању и изради савремене опреме за грађевинарство и са свим гранама индустрије које треба да освоје и унаприједе постојећу производњу и произведу нове асортимане и довољне количине стандардних, а нарочито нових материјала намјењених грађевинарству.

7

У сврху интензивнијег унапређења технологије производње, техничких средстава у материјалној

основици привредног резултата друштвеног развитка наше земље, а имајући у виду реферат „Повећавање научно — истраживачког рада са праксом“, кореферате и дискусије Конгрес указује на следеће битне проблеме и задатке:

— на садашњем степену развитка производних снага у нашој земљи научно — истраживачки рад треба сматрати нераздвајивим дијелом процеса, развоја технике и привреде социјалистичког друштва и једним од његових битних елемената. Примјена резултата научно истраживачког рада у нашим условима треба да доприне-се усавршавању и рационализацији технолошких процеса, повећању производности рада и смањењу трошкова производње;

— у условима нашег друштвеног и привредног развитка, а сагледавајући перспективу даље подјеле рада и специјализације, потребно је научно-истраживачки рад посматрати као посебну и важну врсту друштвене дјелатности. Ради тога треба омогућити што шири развој научно — истраживачког рада у области техничких наука и техничке праксе у циљу његовог довођења на виши степен, чиме би се подигао и ниво опште и техничке културе нашег социјалистичког друштва, а из чега ће ниминовно произићи и повећање продуктивности рада и животног стандарда радних људи;

— имајући у виду перспективу развоја научно-истраживачке дјелатности, инжењери и техничари треба да се ангажују нарочито:

а) у остваривању ефикасније и непосредније везе привредних предузећа на научно — истраживачким установама;

б) на omasовљивању научно истраживачког рада и на систематском оснивању развојних одјељења, студиских група или лабораторија у привредним организацијама или њиховим удружењима;

в) на рјешавању проблематике уздизања научно-истраживачких кадрова на начин који ће у нашим условима моћи успјешно да задовољава потребе даљег привредног развитка у свијетлу савремене

технике и технолошких процеса. У том правцу помоћи све напоре на реформи постојећег школског ситета;

г) организације инжењера и техничара треба да допринесу приближавању научно-истраживачког рада пракси и то:

— популарисањем научно — истраживачког рада;

— учествовањем у спремању младих кадрова за научно истраживачки рад, нарочито у оном дијелу који је везан за праксу;

— вођењем рачуна о промјени резултата научно-истраживачког рада у пракси;

— учествовањем у изради планова и програма научно истраживачког рада у оквиру предузећа и шире области у којој раде.

8

Саставни дио ове резолуције су закључци конгресних дискусија по стручним рефератима поднијетих Конгресу које ће Централни одбор средити и доставити свим организацијама.

9

Конгрес је увјерен да ће све организације Савеза инжењера и техничара спремно и са еланом да се прихвате извршавања Резолуције и постављене задатке разрадити према конкретним условима рада на њиховом подручју, како би наша социјалистичка заједница осјетила што непосредније користити од друштвене активности наших организација.

Конгрес се обраћа свим инжењерима и техничарима с позивом да се, као и досада, свјесно, предано и свестрано залажу за бржи технички, привредни и културни напредак наше земље, стални пораст благостања наше социјалистичке заједнице и добротом сваког њеног грађанина.

Закључци

ХИ ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ВЕТЕРИНАРА И ВЕТЕРИНАРСКИХ ТЕХНИЧАРА НРЦГ ОДРЖАНЕ 8. IV. 1960 ГОДИНЕ У ТИТОГРАДУ

I

Разматрајући рад Друштва и ветеринарске службе у периоду између двије Скупштине и имајући у виду закључке II Конгреса ветеринара и ветеринарских техничара ФНРЈ, Резолуцију Савезне народне скупштине о перспективном развоју пољопривреде и задругарства — Скупштина је донијела следеће закључке:

С обзиром да се у периоду до 1965 године очекују знатна улагања у сточарству, то ову годину треба искористити за припрему ветеринарске службе, да што спремније дочека и прихвати одговорне задатке које ће јој наметнути савремена сточарска производња.

Имајући у виду увођење продуктивнијих грла стоке и њиховим потребама за његом, исхраном и начином држања, која се у основи разликује од досадашњег начина узгоја код нас, неопходно је потребно истаћи нужност осигурања квалитетне крмне базе и обезбеђења могућег максимума зоохигијенских услова.

Ови задаци моћи ће се остварити само уском сарадњом ветеринарске и пољопривредне службе. Тамо гдје има услова нужно је да се ветеринари одмах директно укључе у производњу јер њихово присуство омогућује да се у технолошком процесу производње отклоне многи недостаци који могу негативно да утичу на здравље и производњу стоке. Тамо гдје ове није могуће, производне организације и ветеринарске станице треба да се везују уговором којим ће се предвиђети обавезе уговорених страна у вези учешћа ветеринарских стручњака у процесу производње и начин награђивања таквих услуга.

Скупштина је констатовала да забрињава став неких пољопривредних организација према мје-

рама које предузима ветеринарска служба за унапређење сточарства, па је закључено да би одговорни фактори требали предузети мјере да се ови односи поправе како не би били сметња за унапређење сточарства.

II

Вјештачко осемењавање је најефикаснија мјера којом се брзо утиче на измјену расног састава стоке, па је треба форсирати само тамо гдје постоје одговарајући услови.

Анализирајући досадашње резултате меринизацији оваца у нашој Републици Скупштина је констатовала да се она проводила кампањски и на превише широком фронту не водећи довољно рачуна о условима узгоја подмлатка. Осим тога до данас не постоји никаква евиденција о броју и вредности добијеног подмлатка.

Нужно је да се меринизација проводи само на оним подручјима гдје се може осигурати правилна исхрана, смјештај и њега подмлатка.

Да би В. О крава и меринизација имале своју сврху потребно је заштитити добијени подмладак, и тамо гдје га произвођач не може одржати формирати организације које ће га откупљивати. Такве организације поред осталог вршиле би и тов телади чиме би се допринијело повећање количина меса а тиме и утицало на подизање друштвеног стандарда.

III

Сложена ветеринарска проблематика у нашој Републици захтијева тјешње повезивање једног републичког ветеринарског завода са теренском службом, који би сваком приликом када се за то укаже потреба могао интервенисати и помагати у решавању актуелних проблема.

Скупштина сматра да би било корисно проучити питање окупљања ветеринара који раде у Центру за В. О. и агронома сточара који раде на решавању научних проблема у сточарству у једну институцију која би се бавила целокупном проблематиком унапређења сточарства.

IV

Данашњи начин промета стоком и производима животињског поријекла претставља опасност за ширење сточних заразних болести, јер један дио трговачке мреже не поштује прописе о промету стоком и производима животињског поријекла. Ово намеће потребу предузимања одговарајућих мјера, да би се промет стоком и сточним производима довео у складу са постојећим законским прописима.

Некажњавање појединаца или појединих организација који у овом смислу врше прекршаје још више отежава напоре ветеринарске службе да ово питање правилно регулише.

V

Обзиром на актуелност и важност проблематике о којој се је расправљало, Скупштина са жаљењем констатује да истој није су присуствовали претставници друштвених организација и пољо-

привредних установа сточарског смјера, којима су позивнице благовремено упућене.

VI

Скупштина је констатовала да рад друштва као цијелине у прошлом периоду није још задовољио, а нарочито рад теренских секција. Зато је скупштина ставила у задатак новом Управном одбору и теренским секцијама да се у овој години рад Друштва а посебно теренских секција мора више осјетити.

Теренске секције су мјесто гдје може доћи до уске сарадње са сродним струкама на решавању заједничке проблематике. Нарочито је важно да теренске секције буду носиоци просвећивања сточара и једна од организација чији рад треба усмјерити на социјалистичком преображају села.

Скупштина је дала препоруку да се унутар друштва формира стручна секција за вјештачко осмењивање и сузбијање стерилитета и предложила иницијативни одбор.

VII

Скупштина је закључила да би ради боље координације рада ветеринарске службе и пољопривредно шумарске коморе требало у Управни одбор коморе укључити најмање 3 ветеринара.

Организација контроле млијека у Данској

Добар дио свог националног дохотка Данска, као пољопривредна земља, остварује извозом анималних производа. Да би ови производи за људску исхрану задовољили свјетске стандарде и постали тражени на тржишту, они морају проћи кроз темељите контроле. Један вид те контроле, у којој учествују ветеринари, и њену организацију — изнијећемо у овом приказу.

Контрола млијека у Данској обухвата: контролу посједа, контролу здравственог стања стоке

контролу хигијенских прилика код производње млијека, контролу млијека у лабораторији, која садржи: преглед млијека произвођача у сировом стању, и преглед обрађеног (пастеризованог) млијека.

Контрола посједа је врло интересантна и датира од краја прошлог вијека, када је Данска имала доста крава болесних од ТБЦа градови су, као потрошачки центри, тражили млијеко. Млијеко је било нужно контролисати, ради здравља људи, и Бангу — тада ис-

такнутом научнику, припада заслуга што се пришло истражи маститиса и контроли млијека. Сва имања, која снабдијевају град млијеком, стављена су под контролу ветеринара, који су налазили болесна грла. Отада постоји контрола посједа, коју је једино могао вршити ветеринар. Тако су се давске власти привikle да здравственој контроли стоке могу вршити једино ветеринари. И не само контролу стоке, већ и контролу сточних производа.

Контрола посједа врши се 12 пута годишње, тј. једанпут мјесечно. Послије искорјењивања Бруцелозе и ТБЦ, као заразних болести, контрола здравственог стања животиња, односила се највише на маститисе.

Док се контрола посједа врши једном у мјесецу, дотле се контрола млијека које потиче од крива једног посједа, обавља у лабораторији два пута недељно. Тако се овом систему контроле ријешило питање добијања квалитетних производа.

Ветеринар, који врши контролу посједа, добија од лабораторије бактериолошки преглед млијека, картицу у којој се налазе резултати бактериолошке претраге млијека. Подаци до којих ветеринар на овај начин дође, дају слику узорка онечишћења млијека, па се ветеринар, прије одласка на посјед, оријентише и зна у којем правцу треба да усмјери свој посао.

И власник посједа добија писмени налаз лабораториске претраге млијека од својих крива, у којем ће наћи, не само називе бактерија, већ и остале узроке онечишћења овог производа. Ветеринар је дужан, кад једном у мјесецу обилази посјед, прегледати и ове извјештаје. Подаци са картице коју посједује ветеринар, извјештај лабораторије који је добио власник посједа, и непосредан обилазак имања дају ветеринару потпуну слику узрока онечишћења млијека, па му то омогућава да упути власника у послове које мора обавити да би млијеко у мљекару стизало чисто.

Ако, претпоставимо, лабораториски налаз каже сељаку да је

млијеко патворено водом, он зна шта треба чинити: у млијеко више не сипати воду. Али, ако му се каже да у млијеко има пуно бактерија, онда он не зна одакле да почне и шта да ради. Патворење млијека може да се пријави полицији за казну, али налаз пуно бактерија неће се смањити ако се само поднесе пријава полицији. Зато се онечишћење млијека бактеријама или другим микроорганизмима, уклања путем помоћи коју указује ветеринар контролом посједа, користећи се притом подацима лабораториског истраживања млијека. И неоспорно је да овакав начин повезаности произвођача са ветеринаром и лабораторијом мора дати резултате, тј. млијеко са малим бројем бактерија.

Вршећи само прегледе млијека произвођача (млијека у сировом стању), лабораторије не би потпуно испуниле свој задаток. Зато, након прегледа млијека у сировом стању, лабораторије обављају прегледе млијека и након пастеризације, изналазећи на тај начин грешке у самој пастеризацији. Лабораторије тада, својим савјетима, утичу на уклањање недостатака пастеризације, како би млијеко и мљечни производи били што квалитетнији.

Постоје стандарди о дозвољеном броју бактерија у 1 ссм сировог и 1 ссм пастеризованог млијека. Ови стандарди су на снази и поштују се, па се толерише налаз бактерија у сировом млијеку од 100.000 до 1.000.000 у 1 ссм. Међутим, након пастеризације, овај број бактерија треба да се креће од 30.000 до, максимум, 100.000 у 1 ссм. млијека.

Ако се у пастеризованом млијеку нађе, узаступно 5 пута позитиван коли-титар (3 цјевчице са по 0,1 ссм млијека), може се противу млијекаре повести судски поступак, јер је млијеко нечисто-непастеризовано.

Из досада реченог виђели смо, да се о чистоћи млијека води рачуна све дотле док се оно не смјести у конзумне флаше, или утроси за продукцију мљечних про-

извода. Међутим, резултати ове контроле посједа и контроле млијека у лабораторији, могу се добро уочити једино ако се погледају резултати обједињених послова на крају године. Из тих разлога свака комуна у Данској уноси у свој годишњи извјештај, и извјештај лабораторије. Ми ћемо се послужити извјештајем лабораторије Копенхагена за 1957 годину, која је извршила 4.498 лабораториских проба-прегледа непастеризованог млијека. Ова контрола, приказана бројчано, изгледа овако:

Сирово-непастеризовано млијеко

број бакт. у 1 ссм мли- јека	проценат од извршених бактери- олошких испитивања
30.000 — —	37 %
од 30 до 50.000 — —	16,2%
од 50 до 100.000 — —	17,3%
од 100 до 300.000 — —	16,8%
од 300 до 500.000 — —	5,1%
од 500 до 1.000.000 — —	4,5%
преко 1.000.000 — —	2,6%

Од свих узорака претражених у лабораторији, а достављених са посједа који млијеком снабдијевају Копенхаген, по броју бактерија у 1 ссм, задовољило је млијеко у 97,4% случај, док је млијеко у 2,6% узорака прешло дозвољену границу за сирово млијеко.

Резултати бактериолошке анализе сировог млијека које смо изнијели, јасно указују на корист контроле посједа коју ветеринари Данске обављају сваког мјесеца на индивидуалним и задружним газдинствима.

Како контрола млијека обухвата и контроду након пастеризације претраженог сировог млијека, то ћемо изнијети податке исте лабораторије из 1957 године.

Пастеризовано млијеко

број бакт. у 1 ссм мли- јека	проценат од извршених бактери- олошких испитивања
до 5.000 — —	15,9%
од 5 до 10.000 — —	16,1%
од 10 до 20.000 — —	25,9%
од 20 до 30.000 — —	20,9%
од 30 до 100.000 — —	20,8%
преко 100.000 — —	0,4%

Само 0,4% пастеризованог млијека није задовољавало.

Коли титар пастеризованог млијека био је негативан у 99,1%.

Међутим, иако је приказано стање пастеризованог млијека задовољавајуће, Данци нису задовољни јер млијеко треба посматрати, не само у мљекари након пастеризације, већ и код потрошача, у боцама, прије конзумирања. Они су ове своје опсервације усмјерили у три правца: а) трагање за коли бактеријама, б) одређивање броја термореизистентних бактерија, и ц) спрјечавање оксидације незаштићених масних киселина.

Ако се пастеризовано млијеко у боци стави у термостат на 17°C (собна температура), коли бактерије се могу размножити, па се тада добију сасвим други резултати. Млијеко које је на 17°C провело 24 сата, дало је негативну коли претрагу само у 80 до 89% случајева, а не у 99,1% као одмах после пастеризације. То значи да је након пастеризације неколико коли бактерија остало у животу, али то није било могућно установити. Под повољним условима, на собној температури, ове коли бактерије се размноже, па се пастеризовано млијеко може покварити или усирити.

Данци настоје, у новије вријеме, да одреде и број термореизистентних

бактерија пастеризованог млијека и дозвољавају да их буде у 1 см до 10.000. Ове бактерије, својим размножавањем након пастеризације, мијењају укус и друга органолептичка својства млијека. Но, и поред тога, све млекаре у Данској нису још у стању да сведу број терморезистентних бактерија у пастеризованом млијеку до цифре од 10.000.

Код пастеризованог млијека појавио се проблем оксидационих продуката који доводе до ужежености овог производа. Незасићене масне киселине оксидирају са кисеоником из ваздуха и млијеко добија укус сличан стеаринској сви-

јећи. Тај укус у млијеку се осјећа други дан по пастеризацији. Узрок се тачно не зна, али се мисли да сунце утиче на стварање овог феномена, па ће се у Данској ускоро млијеко пунити у тамне боце, како би се заштитило од инсолације.

Ово су запажања из Данске о организацији контроле производње и обраде млијека и резултати које овакви послови доносе. Посебно је за нашег ветеринара интересантна контрола посједа, без које, уз помоћ лабораториске претраге млијека, не може бити хигијене у производњи овог артикла.

М. НЕНАДИЋ